

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV. Károly-körut 22.

hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 frt.

Félévre . . . . . 4 „

Negyedévre . . . . . 2 „

Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Az izr. hitközségek figyelmébe.

Hitsorsosaink közvéleményének elégszer adtunk már kifejezést lapunkban, midőn hangoztattuk, hogy az irodák eltörlése mindannyiunk óhaja. Nem csak azért, mert működésükkel ártanak a magyar zsidóság ügyének, sértik a magyar zsidóság érdekeit, de különösen azért, mert azok az irodák a vezetők áldástalan működésük mellett a magyar zsidóságot önrendelkezési jogaitól megfosztják, és mert bűnös cinizmussal térnek el attól a céltól is, mely manap üdvtelen fennállásukat még indokolhatná.

Az általános felháborodás az irodák és vezetőik működése ellen megérlelte immár az eszmét, hogy egyetemes és általános mozgalmat indítsanak hitsorsosaink oly célból, hogy lerántsuk a leplet az irodák visszaéléseinek hosszú soráról és végre megnevezzük ez irodák által bitorolt saját jogainkat s álljunk mi is hitfelekezeti szervezetünkben, mint az ország többi felekezete: az autonomia alapján.

De e féle jogos igényeink csak úgy teljesülhetnek, és csak akkor fogunk célt érni, ha késelem nélkül munkáboz látunk.

Gondoskodjanak azért a vidéki hitközségek előljárói, hogy haladéktalanul közgyűlés hívassék össze, s hogy a közgyűlés fogadja el a következő szövegű kérvényt, melyben jogos panaszaink méltó kifejezést nyernek, s melyben sérelmeink kellő erélylyel felsoroltnak. A kérvény szövege, a melyet a hitközségi gyűléseknek el kellene fogadni, a következő:

Nagytekintetű országgyűlési képviselőház!

A nagytekintetű képviselőház van első sorban arra hivatva, hogy midőn sérelmeink orvoslását kinyerni illetékes helyen nem tudjuk, segédkezet nyújtson nekünk oly törvénytelen viszonyok, oly visszás állapotok megszüntetésére, a melyek súlyos teherként nehezdednek a magyar zsidóság felekezeti jogviszonyaira.

Két iroda áll a magyar zsidóság hitfelekezeti kormányzata élén, melynek mindenike a királyi legfelsőbb megerősítéssel ellátott, tehát törvényszerűleg kötelező kongresszusi szabályzat rendelkezéseinek ignorálásával áll fenn és folytatja működését oly törvénytelen eszközökkel, a melyeket még a fennállás törvénytelen módjai sem indokolhatnak.

A hivatkozott s tényleg — jogtalan mellőztetése dacára is — érvényben álló kongresszusi szabályzat ugyanis világosan és minden kétséget kizárólag rendeli, hogy az iroda tisztviselői három évről három évre választandók az egyetemes közgyűlés által. Már pedig az irodák mostani előljárói nem csak hogy újra meg nem válasz-

tattak három éves mandatumuk letelte után, de 1868 óta egyetemes közgyűlés sem tartatott. Ekként

1-szor: az irodák élén álló vezetők senki által nem ruháztattak fel a joggal, hogy mandatumukat a törvényes időn túl is megtarthassák: tehát elfoglalt helyeiket egyenesen bitorolják;

2-szor: egyetemes közgyűlés összehívása minden alapos indok nélkül mellőztetvén, megsértettek a kongresszusi szabályzat törvényerejű intézkedései.

E kettős törvénytelenység, — e megmagyarázhatlan kivételes állapotok által teremtett helyzet visszasságait növeli, hogy az irodák vezető egyéniségei nemcsak megbízás nélkül működnek jogtalanul bitorolt állásaikban, de egyuttal a kongresszusi szabályzat teljes mellőzésével és minden néven nevezendő ellenőrködés nélkül gyakorolják nem gyakorolható tisztüket.

Ugyanis körülbelül 2.000,000 frtnyi iskolai alap áll az irodák kezelése alatt, melynek mintegy 80.000 forintnyi kamatai a kongresszusi szabályzat rendelkezése értelmében culturalis célokra fordítandók, olyképen t. i., hogy az egyetemes gyűlés határozza el, illetőleg irányozza elő ez alap kamatainak három évről három évre való mely célokra történendő hovaforrását.

Egyetemes gyűlés 1868 óta nem tartatván, az iroda vezetői számadási kötelezettség nélkül kezelik a hitfelekezeti iskolai alapját, sőt azt gyakran eredeti rendelkezésétől elvonják s a magyar zsidóság el van zárva attól, hogy közművelődési célokra szánt nagy alapja fölött akár ellenőrködési, akár rendelkezési jogait gyakorolja.

Ily viszonyok között:

tekintve, hogy a mai állapot a kongresszusi szabályzat figyelmen kívül hagyása folytán törvénytelen alapon nyugszik;

tekintve, hogy az irodák élén álló tisztviselők csak megbízás nélküli ügyviselőknak tekinthetők, s hivatalos állásukat illetéktelenül s a magyar zsidóság felekezeti jogainak egyenes és nyílt megsértésével töltik be;

tekintve, hogy az irodák kezelése alatt álló közművelődési alap az illetékes ellenőrzés mellőzésével kezelik;

tekintve, hogy az irodák szervezetében intézkedni, s a közművelődési alapot ellenőrizni, sőt annak hovaforrása iránt rendelkezni hivatott egyetemes közgyűlés minden indokolás nélkül 1868 óta összehiva nem lett;

tekintve továbbá, hogy az egyetemes gyűlés összehívásának elmulasztása folytán az irodák által a kezelésük alatt álló közművelődési alap — az ellenőrködés teljes mellőzése következtében — rendeltetési céljaitól gyakran elvonatik;

tekintve végre, hogy e tárgyban történt felszólalások, panaszok és kérelmek az irodák részéről következetesen elintézetlenek maradtak:

mély tisztelettel esedezünk a nagytekintetű képviselőházhoz, méltóztassék jelen tiszteletteljes kérvényünket tárgyalás alá venni s abban körülírt sérelmeink megorvoslása, s a törvénytelen állapotok megszüntetése tekintetéből határozatilag kimondani, hogy: »a vallás- és közoktatásügyi miniszter utasíttatik, miszerint a magyarországi zsidók hitfelekezeti jogviszonyait szabályozó s ma is érvényben álló kongresszusi szabályzat rendelkezéseinek haladéktalanul érvényt szerezzen, s az 1868 óta meg nem tartott egyetemes gyűlés összehívása iránt a kellő lépéseket késedelem nélkül megtegye, hogy így a magyarországi zsidók is felekezeti jogukat gyakorolhatván, hitfelekezeti jogviszonyaikat szabályozhassák.«

Mély tisztelettel maradván a nagytekintetű képviselőháznak

alázatos szolgálai:

a . . . . hitközségi közgyűlés meghagyásából.
(Az aláírások.)

Ezen kérvényt a hitközségi közgyűlés elfogadván, vagy a kerület országgyűlési képviselője által nyújtassa be, vagy, ha a képviselő párt vagy politikai indokból a kérvény benyújtását el nem vállalná, maga a hitközség küldje azt fel a képviselőház elnökéhez »Péchy Tamás önmagyméltóságához« czimezve.

És ezzel elérjük azt, hogy a magyar képviselőház tisztában lesz a magyar zsidóság hitfelekezeti jogviszonyaival, melynek nem ismerése ez irodák működése és hatásköre felől annyi téves nézetet hozott forgalomba. És elérjük azt, hogy sérelmeink a magyar parlament színe előtt tárgyalatván, nyilvánossá lesz az, hogy mennyire alaptalan volt az antiszemita azon vádja, hogy a magyar zsidóság politikáját az irodák befolyásolják. De a kultuszminiszter is nyilatkozni lesz kénytelen, mely okból türe eddig is e türehetetlen állapotokat. Végre elérjük azt, hogy a törvénytelen, kivételes állapotok megszűnván, össze fog hivatni az egyetemes közgyűlés, melyen az áldatlan működésű irodákat eltöröljük, s egyházi autonóm jogaink gyakorlásáról, hitközségi jogviszonyaink újjá szervezéséről gondoskodhatunk.

Nyujtsa be a kérvényt minden vidéki hitközség s a siker elmaradhatatlan: máskülönben a mi jogaink bitorlói továbbra is a nyakunkon ülnek s egymásután fogják oda dobni az összes magyar zsidóság kétségbevonhatlan jogait, csak azért, hogy jogtalan hatalmuk polczán magukat állandóan fentarthassák.

Lónyai Menyhért gróf.

Nevezetes halotrat gyászol Magyarország. Gróf Lónyai Menyhért koporsójánál elnémult az a sok szemrehányás és politikai vád, a mivel életében oly bőven halmozták el és helyet adott az elismerésnek, melylyel áldoznak az elhunyt érdemei iránt. És ez jól van így. Záloga ez annak, hogy bárhol és bármily alakban nyilatkozzék az érdem, bárminő félreértésekkel kelljen is időnkint találkoznia, az elismerés az érdem iránt még sem fog elmaradni.

Lónyai Menyhértnek leginkább bámult érdemei ugyanazok a tulajdonságok voltak, a mely tulajdonságokat az ő eredményeikben a zsidóknak szemére szoktak vetni.

Mert az antiszemitzmusnak szülőanyja nem a zsidó faj, nem a zsidó vallás ellen táplált gyűlölet, hanem az irigység, mely a zsidónak épen a nemzetgazdaság terén kifejtett buzgalma folytán eredményképen mutatkozó anyagi jólétet és szellemi függetlenséget szerette volna kizsákmányolni, és a mely irigységet bizonyos elemek renyhésege és léhasága növesztett, nem válogatva akkor már sem a fegyverekben, sem a támadásokban. Ha a zsidó szolga, pária maradt volna, ha nem tudott volna magának az elnyomás alatt is szorgalom és leleményesség által türehető anyagi létet alapítani, ha szívós kitartása és a nemzetgazdaság terén való fölénye nem biztosított volna neki még szellemi függetlenséget is, bizonyára meg sem született volna az antiszemitzmus, vagy legfőlebb bizonyos klerikális körök durva cinizmusában nyilatkozott volna pillanatonként, de erősebb hatás nélkül.

TÁRCZA.

Egy antiszemita papirkosarából.

— Az „Egyenlőség“ eredeti tárczája. —

Főtisztelendő páter Zarándy Euzebius képviselőjelölt volt. Páter is volt, főtisztelendő is volt, tehát nem kell mondanom, hogy antiszemita volt. Mikor a programbeszédét elmondta, a »Függetlenség« egy cziczeró betűs táviratban kürtölte világgá, hogy »a lelkesedés majdnem tetőpontját érte el«, a mit úgy kell érteni, hogy az érdekes elvtársak a zsidóknak csak az ablakait törték be ökölnyi kövekkel, s csak az Iczig korcsmáros fejét verték be. Ha a »lelkesedés« egészen tetőpontot ért volna, az Iczig korcsmárost Ábrahám kebelébe küldik s a bevert ablakokon át bizonyosan rabolni mennek a zsidók házába.

Tisztelendő páter Zarándy Özséb megválasztatása, megint a »Függetlenség« szerint, több volt mint bizonyos: mindazonáltal megbukott, s most odahaza várja az új választásokat. Addig is azonban kitisztogatta hű gazdaszonya az elvtársak által agyonjárt dolgozó szobát, s a nagy tisztogatás alkalmával az immár tele zsufolt papirkosár gazdag beltartalma is szemétre került.

Az én mindenesem, takarékos ember léte, a na-

gyobb darab papirokat hazahozta gyűjtőnek s ezek között találtam én a következő okmányokat:

I. Egy hivatalos levél ezen visszairattal: az antiszemita párt végrehajtó-bizottságától.

Főtisztelendő ur! Tapasztalásból irhatom, hogy a buta paraszt szereti, ha olyanról beszélnek neki, a mit a tökfeje meg nem ért, és e mellett olyat, a mit együgyűsége mellett is első pillanatra fel tud fogni. Azért, ha zászlónk diadalát kivívni akarja, beszéljen nekik Ikszifukszi és Ficzkisaczky nagynevű theologusokról, a kik könyvekben irták meg, hogy a zsidó nemcsak iszik keresztény vért, de abban mosakszik is. Itt jó lesz, ha azt a könyvet, amiken az meg van írva, meg is mutatja nekik a főtisztelendő ur. Ezek a theologusok ugyan nem léteztek soha, se nem irtak ilyet, de ha a paraszt könyvet lát, elhiszi. Először, mert nem tud olvasni, másodsor, mert a papja mondja. Hát ehhez tessék magát tartani, különben . . . stb.

II. B i z a l m a s l e v é l .

Főtisztelendő uram! Kezeit csókolom, kegyeskedjék azt a 10 frtot forduló postával elküldeni. A késedelem, okát nem értem, máskor mindig pontos volt főtisztelendőséged. Most annál kevésbbé bírom felfogni a késlekedést, mert a kis pubika jól érzi magát, már gagyog is

A Lónyai Menyhért koporsójára lerakott koszorúk a nagy hazafinak főleg azon érdemeit dicsérik, melyek miatt a zsidóság ellen a leggyűlöletesebb vádak emeltek. És a nagy hazafinak ez érdemei oly nagyok, hogy feledik értük a politikai surlódásokat, felednek mindent, a mit azelőtt Lónyaiban kárhoztattak. Ez az elismerés ugyanaz, a mit a zsidónak megadni soha sem akartak, és ez az elismerés a legnagyobb bizonyítéka annak, hogy azt az érdemnek, ha még oly nagy félreértéssel, rosszakarattal, ellenszenvvel kellett is küzdenie, meg kell végre is adni.

Magyarország pénzügyi regenerátorának ravatalánál önkénytelenül, de parancsolólag tódul szemünk elé az analogia, a mely Lónyai Menyhért sorsa közt, politikai csillagának elhalaványulása után, és a zsidók mai helyzete közt van. A modern állam és társadalmi életnek nincsen olyan alkotása, mely a zsidóság a kor igényeit felfogó szellemének lehelletétől áthatva nem volna, Magyarország felvirágzása, nemzeti életünk fejlődése, a magyar állam politikai és pénzügyi konszolidálása mind annak az előre törő szellemnek köszönhető, melyet bűnül rónak fel a zsidónak, és a mely Lónyai Menyhért hazafias alkotásainak rugója volt. Az az elismerés, melylyel közéletünk eme kimagasló alakjának most adóznak és a mely egy egész nemzet fájdalomában nyilatkozik egyik nagy fia halála fölött, újabb bizonyítéka annak, hogy az igazi érdem, a valódi hazafiság, ha a rosszakarat, irigység vagy bizonyos félreértések által gyakran gyanusításoknak ki van is téve, végre mégis kivívja magának a becsületes emberek elismerését. Az igazság diadalát látjuk abban a tiszteletben, mely a nagy halottat környezi, az igazság diadalát, melyért oly gyakran hiába küzdött életében. A zsidó magyarok, kiknek hazafias törekvéseit, kiknek iparkodását, szellemét nemcsak gyanusítják, hanem guny tárgyává is teszik, Lónyai gróf sorsából merítenek vigasztalást. Eljön az idő, midőn azt a szellemet, mely nem hátrafelé, hanem előre tör, mely az ujkor követelményeit megértette,

és a mely Magyarországot a régi időkben fenmaradt furcsaságoktól megszabadítani akarja, hogy ezt a modern szellemet ünnepelni fogják, hogy azokat, kik eszelleme legbuzgóbb terjesztői, a nemzeti regeneráció dicső emlékü munkásai sorába fogják helyezni.

Középiskolai mizeriák.

Az »Egyenlőség«-ben nemrég fenti czim alatt megjelent cikket czélszerű lesz a következőkkel bővíteni, már csak azért is, hogy az illetékes köröket figyelmeztessük az antiszemitizmus csiráira. Itt első sorban bizonyos tankönyvekről akarunk szólni, melyek még mindig divatosak némely középiskoláinkban. E könyvek, melyeket gyakran ketten »szerkesztenek«, csakugy hemzsegnek ilyen megjegyzésektől, mint például: »A róka bőrért megvette a zsidó«; vagy »Bementünk a zsidó korcsmárhoz«, s így tovább.

A legszebb mentség, a mint erre nézve felhoznak, az: hogy hát talán csak nem szégyenlitek, hogy ti zsidók vagytok? hisz mindenkinek büszkének kell lenni a saját vallására!

No hát tényleg nem is szégyeljük a mi zsidóságunkat, de hát a más felekezetűek sem szégyenlik a vallásukat, de azért mégis kikérik maguknak, hogy így irjanak róluk, hogy: Ezt a csizmát a k á l o m i s t a suszter varrta, vagy: Péter hurkát vett a r ó m a i k a t h. hentesnél. A nagy Disraelinek beszédét azzal a czélzatos megjegyzéssel szakitották félbe, hogy »zsidó!« hogy ezáltal beszédének hatását némileg gyengítsék, mire Disraeli a következőleg felelt: »Igazuk van az uraknak abban, hogy én zsidó származású vagyok. Egy cseppet sem szégyenlem ezt nyilvánosan is bevallani, sőt mi több, büszke is vagyok e körülményre és minden szépet, nemest és dicsőt a mi jellememben mutatkozik, nem egyébként, mint éppen zsidó származásomnak köszönhetem!«

Mi is így beszélhetünk bátran!

Nincs nekünk okunk hitünk miatt pirulni. De midőn látjuk a sértő szándékot, a rosszakaratot, melyet csak azért tanusítanak némely üres fejűek, hogy néhány léha fráter tetszését elnyerjék, ez már nagyon alkalmas arra, hogy az embert kihozza a sodrából. Ily körülmények közt természetes, hogy a paraszt is ily beszédhez szokott.

Valóban sajtáságos, hogy ezt a felekezeti megkülönböztetést azok teszik, a kik az ifjuságnak a hajdani egyiptomi kasztrendszeréről gunyolódva beszélnek, és azt az

Tegnap azt mondta, hogy papa, papa. Ha látná főtisztelendőséged, nem sajnálná azt a kis tartásdíjat. Hiszen stb.

Hajós Borbála, angyalcsináló.

III. Nyugta.

Négy forintról o. ért., mely összeget a »Függetlenség« negyedévi előfizetési ára fejében felvettem.

Verhovay Lajos.

IV. Kérdőzködés.

Főtisztelendő ur! Becses levelére válaszolva, bátorodom megkérdezni, kinek méltóztatott az egynegyedévi előfizetési pénzt kézhez adni, a lap azért nem ment, mert előfizetése a kiadó-könyvbe nincsen bejegyezve.

Verhovay Gyula.

V. Csáládiokmány.

Özséb! Hallom, hogy más gazdasszonyról akarsz gondoskodni. Te részeges granatíros, te, te beste kurafi! Hát én nem vagyok neked elég jó? Talán meguntál, hogy . . . stb.

Róza.

VI. Felszólítás.

Ha főtisztelendőséged azt a kis váltócskát ki nem egyenliti, kénytelen volnék pénzem a törvény útján követelni. E felszólítás legyen utolsó. Elvárom, hogy . . .

Steinfeld Jakab.

VII. Program beszéd-törödéke.

. . . mert, tisztelt polgártársak és elvbarátaim, a zsidó átkos kapzsiságával nyomorult pénzzomjában visszaél helyzetünk szorultságával, kölcsönöz váltókra, csak azért, hogy beperelhessen, s a bosszu pokoli kéjének érzetével fizettesse a keresztényekkel még a perköltségeket is. Ez a zsidó hitványság, keresztény polgártársaim! Vérunket issza, koldussá tesz bennünket, hogy meggazdagodjék. Avagy, ha nem fizetünk neki, nem tartozik-e várni? Hát azért emanczipáltuk e hadat, hogy most pereljen, ha véletlenül adósai maradtunk? Minek ad kölcsön a nyomorult, ha azután perel, midőn nem fizetünk? vagy viszont pöröl, ha kölcsön ad! Én azt mondom, tisztelt polgártársak, hogy a zsidó . . . stb.

VIII. Számla.

Vak Pestának, a miért az Iczig fejét beverte	50 kr.
Ugyanannak ugyanazért pálinka	60 kr.
Görvély Mártonnak, a miért a jókorjött Mózes ablakát beverte	20 kr.
Előbb lerészegitettem	1 frt — kr.
A sánta suszter három inasának, a miért a zik-czene-zakczenét énekelték á	40 kr.
Összesen:	3 frt 50 kr

Köszönettel felvettem

Veréb Mihály,
harangozó.

államra nézve czélszerűtlennek nyilvanítják. És teszik ezt ugyanakkor, midőn másrészt erőszakosan, mesterségesen megtesznek mindent, a mit csak tehetnek arra, hogy az osztály- és felekezeti különbséget szítsák ott, ahol ép az ellenkezőt kellene hirdetniök.

Hogy ily körülmények közt társadalom soha sem emelkedhetik ama színvonalra, a melyre, tekintettel a haza érdekeire, okvetetlenül emelkednie kellene, az bizonyos.

De ezzel, ugylátszik, most nagyon keveset törődnek. Napjainkban mindent megbocsátanak, ami az antiszemitizmus szítására szolgál, még a sikkasztónak is megbocsátanak, sőt erkölcsbirónak is elfogadják, csakhogy háboríthatatlanul izgathasson a zsidók ellen.

Nem volna csoda, ha a legnagyobb foku elkeseredés szoritana magának tért a mi keblünkben. Állami vagy megyei hivatalt nem nyerhetünk, a zsidó kereskedőt vagy kézművest mindenféle rágalommal akarják tönkre juttatni. A zsidók becsülete az antiszemitizmus rablóbandájának prédája, kiki belemarkol, összetapossa, a hogy kedve tartja. De ez nem elég. Beviszik az iskolába is a gyűlöletet. Ott is izgatnak a zsidó ellen, ahol a felebaráti szeretet tanait kellene beoltani a keblekbe. Az iskolát csap- székké alacsonyítják, s megmételtyezik a jövő nemzedéket.

De épen azért, mert mindez nem minden számítás nélkül történik, ezért mi nekünk százszorosan is óvatosaknak kell lennünk, minden cselekedeteinkben. Első sorban azonban a tanügy vezérférfiainak kellene már azon pedagogiai hátrányt is felismerni, mely onnan ered, ha a zsenge koru ifjak demonstrative arra indittatnak, hogy egyik vagy másik hithez tartozó tanulótársaikat kevésbé tiszteljék és becsüljék, mint a többieket. Fel kell nekik ismerni azt, hogy a dicső »viribus unitis« jelszónál fogva e hazának minden egyes szülöttjére szüksége van.

Nem az antiszemitákhoz beszélünk, mert ezekkel szemben csak statáriummal és tömlöczczel lehet hathatósan argumentálni. Szólunk azon higgadtabb elemekhez, kiknek épen hazafiságuknál fogva hivatásuk oda hatni, hogy ez ország viruljon és ne legyen kitéve azoknak a kríziseknek, melyek felé az anarchistákkal és nihilistákkal egy gyékényen áruoló antiszemiták terelik.

Amicus.

*

Ugyanerről a tárgyról vesszük más oldalról a következő sorokat:

Tekintetes szerkesztő ur! A zsidó vallásu tanulók száma a fővárosi középiskolákban statisztikai kimutatás szerint az utolsó évben 7%-kal fogyott. És ennek mi az oka? Az elnyomás, az akadályok felhalmozása, hátrálta.

IX. Czikktörödék a »Függetlenség«-nek elkészített kéziratból.

A keresztény társadalom fekélyeinek büzhödt gennyéből kiparolgo miazmák dögleletes undokságának gyomorémelyítő mocska a . . .

X. Levéltörödék.

. . . Nagyon jó lenne, ha főtisztelendőséged, tegnap közlött gyönyörű cikke után hazafiságának abban is jelét adná, hogy szegény csángó testvéreink javára minél többet gyűjtene, mert azok a . . .

Verhovay.

(Itt el van a papiros szakítva, nem tudni, melyik a kettő közül.)

XI. Meghívás.

Főtisztelendő ur! Csak tesszen az uramat postával küldeni valahová. De ugy tesszen hozzám gyünni, hogy a tisztelt huga kisasszony észre ne venné valamiképen, mivelhogy az ő nyelvétől jobban tartok, mint az uram öklétől, beért . . .

Csajhos Mártonné

XII. Sürgöny Budapestről.

Vigyázzon főtisztelendőséged, hogy zsidót agyon ne üssenek. A kiknek kedvük van rá, küldje költségünkön a szomszéd kerületbe, a hol kormánypárti jelölt van, de

tás minden téren, lenézés a tanár és az osztálytársak részéről. Csoda-e hát ily körülmények közt, ha a kereskedelmi iskolák zsidó felekezeti tanulókkal tulterheltetnek? Az antiszemitizmus terjedésének oka főleg azokban a kaputos emberekben keresendő, kik felszállnak a katedrába, hogy onnan hirdessék a gyűlöletet, mely erről a helyről messzebb terjed. Az elemi iskola tanítója kezdi és nem egy egyetemi tanár végzi a gyűlölet hirdetésének apostoli munkáját. Utalok e tekintetben bizonyos elemi és középiskolák hittani tanítására. Ez a tanítás veti el a gyűlölség magvát a gyerekekben. Egy zsidó gyereket csufoló nem zsidó elemi tanulótl kérdeztem minap, hogy ugyan mit tett neki az a zsidó gyerek? A kérdezett erre sváb dialektusban ezt felelte: »Na, der Herr Lehrer hat gesagt, dass die Juden unsern Herrgott umbracht haben«. Hiszen én magam hallottam, mikor egy budapesti gymnasium hittan-tanára azt mondta: »Ne beszéljenek a zsidókkal, mert senki sem ért ugy a csaláshoz, mint a zsidó«. Egy más alkalommal pedig ily formán nyilatkozott: »A zsidót, mint embert, lehet szeretni, de mint zsidót gyűlölni kell.« Mindez csak megerősíti ama régi igazságot, hogy az antiszemitizmus magvai az iskola falain belül hintetnek el, mert a felnőtt érett gondolkozásu ember nem gyűlölheti embertársát, ha e gyűlöletre nem szoktatták! A gyermek ezt a falun hallja a tanítótól és lelkipásztortól, a városban pedig a tanítótól, a tanártól és esetleg a nagyszágos tanár urtól is.

Mert megtörtént az a hallatlan eset is, hogy ezidén a budapesti egyetem egyik tanára, K. ur, a terembe lépve, felkiáltott:

»Miféle zsidó szag van itt?« Van itt Budapesten egy gymn. igazgató, a kinek szavajárása: piszkos zsidó, zsidóvásár, zsidófurfang stb. Egy egyetemi tanár pedig azt állítá nemrég, hogy az ó-testamentum a munkat büntetésnek deklarálja, az emberáldozatot pedig istennek tetsző dolognak. Ki csodálkozhatik ily körülmények közt, ha az antiszemitizmus folyton terjed; egyedül csak a fölött lehetne csodálkozni, ha megszűnnék.

És még valamit nem akarok említésen kívül hagyni: azokat az iskola kebelén belül keletkezett egyleteket és köröket. Az ilyen körök nem egyebek, mint egy tanár elnöklete alatt álló antiszemita szövetkezetek. Első teendője az ily köröknek, ugy az egyetemen, mint a középiskolákban, hogy zsidófaló pártot alakítanak, melynek czélja a zsidó felekezeti tanulókat a kör tisztviselő közé fel nem venni. Igy fejlődik az antiszemitizmus aztán tovább a tanár urak titkos vagy nyílt közreműködése mellett. Valóban kinos helyzete van a szegény zsidófelekezeti tanulóknak. Nem tudjuk, mit csináljunk, hogy emberi

a mi kerületünkben nem szabad őket agyonverni, hadd lássák, hogy békét akarunk.

Végrehajtó-bizottság.

XIII. A zeneműkereskedésből.

Van szerencsém értesíteni, hogy a főtisztelendőséged által mint legújabb magyar népdal kért »Zikczene-zakczene« nálunk nem kapható. Tisztelettel:

Trischlinger és társa.

XIV. Bizalmas levél.

Azt irod kedvesem, hogy megbuktál. Magad vagy az oka. Ki kellett volna a választóidat a zsidókra uszítanod, hogy agyonüssék őket, akkor meg lettél volna választva: mert — mint magad is irod, — bizonyos, hogy a zsidók buktattak el. De majd a jövő választásra . . .

*

Ennyit tudtam az érdekes okmányokból megmen-teni. Sajnálom, hogy a többivel nem szolgálhatok, mert ez a megmaradt töredék joggal enged arra következtetni, hogy az elveszettek tán még érdekesebbek lehetnek.

No de majd jön még a kutyára dér, a tisztelendő páter is fellép még antiszemita programmal valamikor és valahol: várjunk, míg a papirkosár megint megtelik. Hiszen mi várhatunk — csak ő kibírja a várakozást.

jogainkat elismerjék. Semmi sem használ. Szorgalom, tisztességes magaviselet stb. sem képes bennünket bizonyos sértések ellen megóvni. A vizsgákon a zsidó felekezeti tanulónak legalább háromszor annyit kell tudni, mint a nem zsidónak, hogy »átengedjék«. Szóval, helyzetünk a legkényelmetlenebb.

Tekintetes szerkesztő ur! Ismételve kérem e soroknak becses lapjában helyt engedni. Más forumot nem találtam a sérelmek előadására. Vajha meghallgatná az, aki ez ügyben rendet tudna csinálni — a vallás- és közoktatásügyi miniszter ő nagyméltósága.

*

Végül figyelmébe ajánljuk az illetékes köröknek még a következő sorokat is:

Budapest, nov. 3.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Kis leányom e napokban az iskolából hazatérve, könnyelt szemmel beszéli, hogy őt a tanító ur keményen megdorgálta, mert — zsidó. A dolog ugyanis úgy történt, hogy a hittani előadást a zsidó gyermekek külön egy teremben hallgatják, s az előadás végeztével a tanító ur azzal állott elő, hogy a zsidó tanulók a hittani óra alatt a padokat megrongálták. A tanulók hiába hivatkoztak arra, hogy a padok az iskolai év kezdetén is ép ily állapotban voltak, és hogy náluk faragó szerszám sincsen, a tanító ur nem tágitott, mert — ugymond — a zsidó mindenhol — kárt tesz.

Egyebeket nem is említve, kérdem: illik-e ilyen beszéd az iskolába? Ha csakugyan csinyt követtek el a tanulók, büntessék meg őket, de ne sértsék a gyermek vallásos érzületét.

— g.

Montefiore Mózes.

— Századik évfordulójához. —

Ki egész életét az emberszeretet eszméjének szentelvé, az születésének 100-ik évfordulóján elmondhatja, hogy élt! Mint egy szép legenda bibliai, patriarchalis időkből hangzott Angolországból Montefiore századik születésnapjának hire. Maga ez a száz év dicsőkörrrel veszi körül azt, a ki átélte, s főleg ha a bölcsesség, szeretet szakadatlan folyama volt az a 100 év! Valóban, ha a zsidóság semmi másra nem hivatkozhatnék gyűlölőivel szemben, mint ezen 100 éves bajnok nevére, úgy ez maga is elég védelem volna. Ő az emberszeretet tanát, melyre Jehovah tanítá népét, s melyet a zsidó Jézus az olajfák hegyén hirdetett, tettleg mivelé, melegen vert szive népe üdveért, de nemcsak ezért, ott volt ő mindenütt, hol az embert szenvedni látta, ő működött Angolországban, Jeruzsálemben, s Európa minden államának szegényei tapasztalták az ő áldó kezének malasztját. Ő világpolgár a szó legnemesebb értelmében, s mindnyájan tiszteljük őt, a keresztény és a mohamedánus, s a menyinyiben őt tiszteljük, megtiszteljük önmagunkat is, mert mi ő benne tiszteljük azt a nagy eszmét, melynek emberszeretet a neve. Ime, leírok egy beszédet, melyet 1840. június 30-án tartott, midőn őt az angol zsidók Syriába küldték, hogy hitsorsosait a Damaszkusi vérvád ellenében megvédje. »Uraim, — így hangzik a beszéd, — itt nincs alkalom hizelegni, vagy fülünket hizelegéseknek megnyitni. Bármennyire megtisztelve érzem is magam, a legvilágosabb felelet ez: képesnek tartanak-e engem ily súlyos vállalatra, úgy minden más szemponttól eltekintek és azt mondom: »Én megyek!« Én a felelősség egész súlyát érzem, melyet magamra vállalok. Én nagyon is érzem, mily nagy fontosságúak hitsorsosainkra nézve ama lépések, melyeket megkísérlek, és csak egy körülmény enyhíti aggodalmaimat, hogy Cremieux ur, kit az Istenség minden tehetséggel ellátott, osztja velem tisztelem. Mi a humanizmus védelmére kelünk, melyet testvéreink kinzásával megsértettek, mi megyünk, hogy leálczázzuk az ördögi vádak intézőit, az összeesküvést felfedezzük és az összeesküvőket megszegényenítsük. Mi lemosni megyünk testvéreink nevével azt a szégyenfoltot, mely-

lyel a fanatizmus, a csalás, a rablásvágy megbélyegezte őket. Még inkább fogunk törekedni a nyugati kormányok törvényhozásának megjavításán, és indítani fogjuk a tortúra megszüntetésére, hogy az örök igazság kitűzhesse győzelmes zászlaját a pártoskodás rablóvárára. Én bizton remélem, hogy mi megtisztítjuk testvéreinket az örült vérvádtól, megmondjuk a keleti kormányoknak, hogy minden angol szív megindult a történetek hallatára, hogy nincsen kar, nincsen hang, mely nem segítene eme örült vád ellenében. Éljenek boldogul, uraim! Imádkozom az örökkévaló Istenhez, imádkozom atyáim Istenéhez, hogy ő vezéreljen bennünket, az ő kezébe teszem le életbiztonságomat, s az ő védelmére építem terveimet. Így reményteljesen nézek visszatérésem elé, ama reményben, hogy a világ bírása ami igaz ügyünket győzelemre segíté, meggyőzte általunk a fejedelmeket az igazság fegyverével, s így végül együtt imádkozom önökkel Jeruzsálem békéjeért, hogy önöket Izrael Istene megvédelmezze!«

Ezek az ő szavai, és ki bírná mind ama tetteket felsorolni, melyek mindmegannyi babérré váltak életét. Igaz, mit egy nagy német tudós mondott, hogy egy olyan nép, melynek egy Spinozája volt, csak fenkölt szellemü lehet, de az is igaz, hogy annak a népnek, melynek egy Montefioreje van, nemcsak fenkölt szive lehet! Azért büszke az egész zsidóság eme emberére, mert magát látja benne képviselve, azt a zsidóságot, mely századokon küzdött a gyűlölet ellen, mely annyi zivataros éjen át lobogtatá a humanizmus fátylóját. Montefiore élete egy század a zsidó nép humanisztikus történetéből. Mózes, a nagy törvényhozó, Mendelsohn Mózes a nagy philosophus, Montefiore Mózes a nagy humanista, és velök az egész zsidóság, találkoznak egy nagy eszmében: a humanizmus eszméjében.

— is.

Figyelmeztetés.

Board of Guardians for the Relief of the Jewish Poor.

London, okt. 31,

Tekintetes Szerkesztő ur!

Mint a helybeli zsidó szegénybizottság elnöke, kötelességemnek tartom, intő szavamat német, orosz, osztrák és magyar hitsorsosaimnak szívére kötni, nehogy ők ide vándoroljanak a biztos kereset reményében és az Amerikába való szállítás kilátásával. Hangoztatom emez intő szózatomat, mert tudomásomra jutott, hogy sok szegény hitsorsosainkat rábeszélük az Angolországba való vándorlásra, és a kivándorlókat csakis annyival látják el a mennyi Londonig utiköltségre elegendő. Az ipar, kereskedelem minden ága túl van terhelve, naponkint nő a szükség, mindennap a keresetnélküliek ezrével találkozik az ember, kik bárminemű munkát elvégeznének, csak kapnának. Az orosz zsidóüldözések szaporították az itt lakozó segélyre szorulókat számát, kik jóllehet az angol szokásokkal, nyelvel megismerkedtek, alig bírnak megélni; már most hogyan élhetnének meg az ujonnan érkezők? Előbb ama reményben nézhettünk a bevándorló csoportok elébe, hogy azokat az újvilágba tovaszállíthatjuk, de most ez az út is el van zárva, az amerikai kormány határozottan kijelenté, hogy Amerika földjére csak munkaképes és némi vagyonnal bíró emigráns léphet, minek folytán már nem egy emigráns Európába visszazsálla-tott, s eltekintve az elpazarolt pénzösszegektől, mennyi nélkülözésnek voltak ezek kitéve! Örömet nyújtottuk mindig szegény testvéreinknek segítő kezeinket és az angol zsidók büszkén mutathatnak Amerikára, hol számos munkás embernek keresetforrásokat nyújtottak. De most, a fennforgó körülmények közt, midőn pangás van az ipar és kereskedelem terén Amerikában, ha a bevándorlás tovább is ily nagymérvű, vagy még nagyobb mérvűvé lesz, képtelenek leszünk segédkezet nyújtani, már pedig enélkül

vagy tönkre jutnak, vagy még rosszabb körülmények közt térnek vissza hazájukba.

Az én testvéri, jóakaró intő szózatomból érjen el amaz intézkedők fülébe, kik czéljokul tüzték ki szegény testvéreiken segíteni, hogy eme szerencsétlenek ide küldését szüntessék meg. A szegények ideküldése által azok szenvedéseik nem enyhítenek, sőt inkább súlyosbitják.

Kérem tehát, tekintetes szerkesztő ur, hogy engem e nyilatkozatomnak elterjedt lapjában való helytadás által támogatni kegyeskedjék. Fogadja tek. szerkesztő ur tiszteletem kitejlesztését, melylyel maradok

alázatos szolgája:

Lionel L. Cossen,

President of the Board of Guardians
for the Relief of the Jewish Poor.

A szabadkőművesség.

Ujabbán különösen az antiszemita sokat emlegették a szabadkőművességet és olyannak igyekeztek feltüntetni, mint a mely internacionális és hazafiatlan eszmét terjesztene. Nem azért szólalunk fel ez ügyben, mintha a szabadkőművességet eme rágalmozások ellen védelmezni kellene, hisz minden komoly és művelt ember tudja, hogy a szabadkőművesség a modern egyesülési élet egyik legmagasabb eredménye, — hanem csupán annak kimutatására, hogy az antiszemitizmus vakmerősége még a legdicőbb jelenségek beszennyezésétől sem riad vissza, ha aljas törekvéseit ez által elérhetni véli.

A következőkben közöljük a szabadkőművességre vonatkozó felvilágosító adatokat, az olvasóra bizván annak eldöntését: vajjon csakugyan olyan-e, mint az antiszemita állítják.

A szabadkőművesség hazánkban törvényesen megengedett egyesülés. Alkotmánya és alapszabályai az állam kormányának jóváhagyásával bírnak.

A szabadkőművesség emberbaráti és bölcséleti intézmény. Feladata az igazság kutatása, a közérkölciség, a tudományok és művészetek tanulmányozása s a jótékonyág gyakorlása. A lelkiismereti szabadságot minden ember természeti jogának tekinti és nem zár ki senkit hite miatt.

Alapelvei: az istenség létezése s az emberiség egyetemlegessége. Jelszava: szabadság, egyenlőség, testvériség.

A szabadkőművesség tiszteli tagjainak vallási és politikai meggyőződését, de határozottan kizár gyülekezeteiből minden vallási és politikai vitatkozást. Hívait kötelezi, hogy engedelmeskedjenek azon ország törvényeinek, melyben élnek.

A szabadkőművesség az emberi nem parancsoló törvényének tekinti a munkát, azt tagjainak erejükhöz mérve kötelességükké teszi, s ennél fogva kárhóztatja a hanyálást.

A szabadkőműves társát minden körülmények között, még élete veszélyeztetésével is segíteni, felvilágosítani, pártfogolni s az igaztalanság ellen védeni köteles.

Szabadkőműves nem lehet és az e czimen járó jogokat nem élvezheti, aki: 1. A törvényes nagykorúságot el nem érte; 2. akinek nincs kifogástalan hírneve s erkölce, 3. aki nem bír tisztességes foglalkozással; 4. akinek nincs annyi képzettsége, hogy a kőművesi igazságokat megértesse és méltányolhassa.

A szabadkőművesség különféle szertartásokra oszlik; gyülekezési helyüket páholynak nevezik. Magyarországon jelenleg skót és János-rendü szertartással bíró páholysok vannak s éppen ez idő szerint folynak a munkálatok országszerte a két szertartás egyesítése végett.

Budapesten, mind összevéve, 9 páholy működik, természetesen a nyilvánosság kizárásával. A jótékonyág gyakorlása s az emberszerető intézetek segítése is nesztelenül megy végbe, minthogy elve a szabadkőművesnek, hogy a jobb keze ne tudja, mit mivel a bal. Vannak azon-

kivül még páholysok: Szegeden, Debreczenben, Karánsebesen, Iglón, Pozsonyban, Sopronban, Temesváron, Baján, Nagy-Váradon, Máramaros-Szigeten, Kassán, Sziszekén, Lajta-Szt.-Miklóson, Török-Szt.-Miklóson, Brassóban, Besztercebányán, Losoncson, N.-Szebenben, Sátoralja-Ujhelyen, Zsolnán s egyebütt.

Az osztrák szabadkőművesek, miután Ausztriában ezen intézményt csak az osztr. egyesületi törvény 18. szakaszában előírt föltétel alatt akarták engedélyezni (hogy t. i. minden gyűlésben egy rendőri közeg lehessen jelen) szintén magyar páholysokban, Pozsonyban és Lajta-Szent-Miklóson működnek.

A fölvétel a páholysokban történik, előleges jelentkezés és nyomozás után.

A szabadkőművesség titkai és hagyományai képezik a szabadkőművesi élet magvát.

Ami az intézmény fejlődését illeti, Magyarországon főképen 1872-ben szilárdult meg a szabadkőművesség. Azóta fejlődésnek indult s ezidő szerint virágkora felé közeleg.

A nyilvános életben, főképen az egyház körében, teljesen elhibázva szokták fölfogni a szabadkőművességet s egyáltalán annyi valótlanságot nyomtatnak le fölöle, hogy az idevonatkozó közleményeket a legnagyobb tartózkodással kell fogadni. A hamis hírek és közlések kuforrása egyébként nem is annyira a rosszakarat, mint inkább a szabadkőművesség lényegével és működésével való teljes ismeretlenség szokott lenni.

Claude Morel.

Hogy milyen elemek azok, melyek az antiszemita mozgalomhoz csatlakoznak, hogy milyen aljas motivumok vezérlik az antiszemita főbb agitátorait, hogy milyen undok szenny az, a miből az antiszemita felvetik magukat társadalom- és népboldogító apostolokká, azt legjobban bizonyítja többek közt Claude Morel ur esete. Ez az érdekes atyafi, miután Párizsból többrendbeli kostonériák elkövetése után Budapestre szökött, itt is csakhamar összeütközésbe jutott a fenyítő törvényszékkal. Mindenki emlékszik még arra a szemtelen zsarolásra, mit ez a Franciaországból megszökött revolverzsurnaliszta a Hitelbank ellen elkövetni akart. A budapesti fenyítő törvényszék másfél évi börtönre ítélte a zsarolót, oly nagy volt a bűn, melyet elkövetett. Miután büntetését kiállotta, ez a gazember visszatért Párizsba, hogy antiszemita legyen. Azt hitte, hogy már elfeledték multját és ujra kiadott egy lapot testvéröccsével egyetemben e czimmel: »L'Antisemitique«. De öccse sem volt jobb nálnál. Ő ötször, öccse Jules pedig már négyszer volt büntetve részint csalás, részint pedig zsarolás miatt. Nagyon természetes, hogy e mesterséget most folytatni akarták. De szerencsére beletört a bicskájuk, mert ismét perbe fogták és Claude urat ujabb csalások és zsarolások miatt 1 és fél évi, öccsét Jules pedig 8 havi fegyházra ítélték. Ezek a derék antiszemita »írók« azok, kiknek czikkeit Istóczy az ő röpirataiban reprodukálta, és akik üdvözlőiratot küldtek a magyarországi antiszemita vezérének, midőn az antiszemita itt országgyűlési párttá alakultak.

Kiváncsiak vagyunk, vajjon Istóczy ur fog-e tudomást venni lapjában az »elvtársak« tragikus esetéről?

Az különben bizonyos, hogy e derék két ur hüvösre tételével vége van a francia antiszemitizmusnak.

HIREK.

— **Csuzy Pál** országgyűlési képviselő ur tudvalevőleg szintén tagja az antiszemita pártnak. Hogy miért lett antiszemita, nem tudjuk. Okot neki erre zsidó bizonyára nem szolgáltatott. Ellenkezőleg: vele szemben mindig a zsidónak kellett a rövidebbet húznia. Így történt ez nemrég egy bérleti ügyletnél is. Csuzy Pál birtokát egy b.-gyulai zsidó felekezeti kereskedőnek kiadta 12 évi haszonbérbe. Miután a szerződés már meg volt kötve és a bérlő az őszi munkálatok megkezdése végett a birtokon megjelen, azt hallja, hogy a birtok zárlat alatt van. Csúzy Pál ur, kit a bérlő erről nyomban értesített, erre azt válaszolta, hogy a bérlő csak végeztesse az őszi munkálatokat és ne hallgasson arra a mit beszélnek. A bérlő teljes biztonságban érezvén magát, hozzá látott a munkához. De miután befejezte, egy törvényszéki okmányt nyomnak a markába, melyből legnagyobb meglepetésére azt veszi ki, hogy a birtok tényleg zár alatt van, és hogy a főhitelező, egy budapesti bank, a földet másnak adta ki bérbe. A b.-gyulai bérlő újra értesíti Csúzy urat, de az utóbbi azóta antiszemita lett és válasza se érdemesíti a szerencsétlen zsidó bérlőt, a ki a birtokra költött pénzének most már nyomát ütheti, és hacsak egy igazságos bíróság meg nem könyörül, fabaktát sem lát többé belőle.

— **Sophiából** írják: A bulgár sajtó élénken kikel az oláh- és oroszországi zsidók bevándorlása ellen, és konstatálja, hogy még a Berlinből kiutasított zsidók is Bulgáriába telepednek le, a hol aztán nagy befolyást akarnak gyakorolni a községi ügyekre. A benszülött zsidóknak, így érvelnek, ehhez joguk van, de a bevándorlott zsidók idegenek és így nem illeti őket befolyás.

— **Amerikai lapok** jelentik, hogy az Egyesült Államok kormánya Seligman József ottani zsidófelekezeti bankárt ajánlotta pénzügyminiszternek.

— **Kié a halott.** Léván **Deutch** Mihály nejeinek halála érdekes jogi kérdésre adott alkalmat. E nő ugyanis ezelőtt mintegy 10—12 évvel kikeresztelkedett, de 1880-ban ismét a zsidó vallásra tért át s egy zsidóval kelt egybe. Amint a nő e napokban meghalt, úgy a kath., mint a zsidópap jogot tartottak eltemetésére. A polgármester a halottnak a zsidó temetőben való elhelyezését rendelte el.

— **Egy magyar ember halála New-Yorkban.** A new-yorki zsidó hitközség kiváló tehetségű hitszónoka, a trencsénmegyei születésű **Dr. Hübsch Adolf**, 52 éves korában meghalt. **Dr. Hübsch** Budapesten végezte az orvosi egyetemet, 17 éves korában honvéd volt, s 1861-ben vándorolt ki New-Yorkba, ott előbb mint magyar művek fordítója, majd mint hirlapíró működött, míg a zsidóhitközség szónokának választotta meg. Az elhunyt tagja volt a new-yorki magyar egyletnek és nagy buzgóságot fejtett honfitársainak segélyezése körül.

— **Dr. Kohut Petőfiről.** A Berlinben megjelenő »Gegenwart« című előkelő heti folyóirat igen érdekes cikket közöl Petőfiről, »Petőfi Reliquiák« címén. A cikk szerzője **Dr. Kohut**, a nagyváradi rabbi testvérbátyja, ki drezdai száműzetésében is fenntartja összeköttetését a berlini írói körökkel. Rokonszenvesen emlékszik meg a halhatatlan magyar költőről, és olyan oldalról mutatja be a német közönségnek, melyről a külföldön eddig nem ismerték. A tanulmány Petőfinek, a prózairónak van szentelve, és több mutatványt is hoz e genreben. A csinos kis essaié elismerést érdemel.

— **Két zsidóellenes zavargást** tárgyalt e héten a kir. tábla III. büntető tanácsa **Sárkány József** táblai tanácselnök elnöklése alatt. Az elsőt **Nedeczky Ödön** előadó következőkben ismertette: Zalamegye **Szilvagy** nevű községében múlt év szeptember havában zsidóellenes mozgalmak kezdtek lábrakapni **Pászt** György néptanító izgató beszédei folytán s a község egyetlen zsidó lakosa **Schwarz Rezső** a keringő vészes hírek ellenében többször fordult **Bertók Ferencz** szilvágyi bírósághoz segélyért, s egy napon a bírótól boltja és háza őrzetőre embereket kért és a faluból eltávozott. A bíró 8

embert rendelt őrségül **Schwarz** háza elé s az őrt álló emberek pálinkára szomjazva, azt követelték, hogy a bíró nyitassa fel **Schwarz** boltját, aki **Pászt** állítása szerint azóta már úgy is a fekete tengeren hajózik Palesztina felé. A bíró engedett a kényszerűségnek és pálinkát hozatott ki a boltból az ablakon keresztül. Az őrság felváltására érkezett parasztok látva a nagy ivást, még többeket hívtak össze s a boltajtót feltörve, onnan mindent elhordtak. Később a lakásba is betörték és az ott levő butorokat és ruhákat is elhordtak, miután **Schwarz** úgy sem jön többet vissza a faluba. A fosztogatásnak csak a szolgabíró megérkezése vetett véget, a ki azonnal kutatást rendezett azok ellen, kiknél rablott tárgyakat talalt. A befogott 30 vádlott ellen elrendelték a vizsgálatot és a budapesti kir. törvényszék előtt tartatott meg a vég tárgyalás, melyen a lázadás vétsége alól valamennyi 39 vádlottat főmentették, **Pászt** tanítót azonban izgatás vétsége miatt egy évi államfogházra és 50 frt bírságra ítélte; a többi vádlottak közül **Bécs Istvánt** 3 havi, a többi 1 havi, 14 napi és 8 napi fogházra ítélte lopás vétsége miatt. A kir. tábla helyben hagyta az első bíróság ítéletét indokainál fogva. — A másik eset **Zalamegye Csütörtök** nevű falujában történt, ahol a három zsidó lakos szintén a bírósághoz fordult, hogy rendeljen ki számukra őrséget. A behívott földmivesek azonban a zsidókkal nem tudtak megegyezni a fizetendő napidíj fölött s csak 4 társuk fogadta el a föltételeket. Midőn a többiek ezt meghallották, megtámadták az őrtálló parasztokat s megverték őket, ezután pedig a zsidók házáinak estek és bezúrták az ablakokat és a kezük ügyébe eső tárgyakat összetörték. A zalaegerszegi kir. törvényszék a befogott vádlottakat magánosok elleni izgatás miatt mondtotta ki bűnösöknek, és **Tóth Ferenczet** egy havi, **Nagy József**, **Ablanszky Ferencz**, **Németh Mihály** és **Fekete Vincze** vádlottakat 14 napi, **Tusch Jánost** 10 napi, **Sill Mihályt** 10 napi fogságra ítélte, mely ítélet a kir. tábla azon toldással fogadta el, hogy a vádlottak költségeiben is elmarasztalandók.

— **Pásztóról** írják nekünk. Kerületünkben két képviselőjelölt volt: **Kürthy Sándor** a 48-as függetlenségi párt és **Fülöp György** az antiszemita párt részéről. A választás eredménye az volt, hogy **Kürthy Sándor** egyhangulag választatott meg, a mennyiben az antiszemita zászló alatt nem volt több 30 embernél, habár **Fülöp György** elvbarátjával, **Rácz Gézával** együtt utazták be választékerületeket, mindenkol izgató beszédekkel fölakarván lázítani a népet. **Fülöp György** beszéde olyan nevetéses hatást tett **Pásztón**, mint akár egy bohóc nevetette volna meg a közönséget. Többek közt azt mondta: A mi dicső őseink által vérrel szerzett és elődeink által véraldozatokkal számunkra megtartott hazánk, nem nyulbőr. Vagy: nem akarjuk mi, hogy egy ilyen fajjal házasságra lépjünk, hiszen az ezekkel való keverékből csak öszvérek szülnek, öszvéreket pedig nem akarunk mi utódainkul. Ez a veszélyes faj úgy terjed, mint a poloska. Ilyen szavak egy pap szájából valóban csak undort kelthetnek. V. S.

— **Megjelent** »Gyakorlati német nyelvtan« kezdők számára, továbbá: »Gyakorlati német nyelvtan« a tanuló ifjúság számára. Mind a két munka szerzője **Klingenberg Iakab** ny. r. tanító, kinek ügyesen és a paedagogiai elvek sikerült alkalmazásával készített két rendbeli munkája méltán megérdemli a szakkörök elismerését. Felelmitjük itt **Dr. Schnitzer Armin** komáromi rabbi fenkölt beszédét, melyet a Montefiore ünnepély alkalmából a komáromi zsinagógában tartott, és a mely könyvvalakban is megjelent.

— **Helye legyen-e a zsidó felekezeti a magyar főreneiházban?** Ily ozmű röpirat jelent e napokban **Exiguus** jeles tollából. Olvasóink kétségtelenül emlékeznek még a fenti cím alatt az »Egyenlőség«-ben közzétett cikksorozatra, mely illetékes körökben nem hangzott el hatás nélkül. **Exiguus**, mi alatt legképzettebb jogászaink egyike rejlik, e cikksorozatot német nyelvre fordította, hogy eszméit annál nagyobb körökkel közölhesse.

Szerkesztői üzenetek.

V. A. urnak **Kis-Várda**. A beküldött dolgozat pompás; úgy tartalmilag mint alakilag kifogastalan. A közlés csupán azért maradt el, mert azzal az emberrel oly alakban foglalkozni nem célszerű. Prozaí dolgozatot szívesen fogadunk.

S. S. urnak **T. Dada**. A kérdéses vörös kereszt sorsjegye nem huzatott.

D. L. k. a. Pozsony. Nem közölhető. Szépirodalmi lapba való, a hol az olvasónak sok élvezetet nyújthatna. Ha megengedi átadjuk.

Hirdetések.

Felhívás előfizetésre.

F. é. november hó elején az

EGYENLŐSÉGRE

új előfizetést nyitottunk. Kérjük lapunk fővárosi és vidéki barátait és elvtársait a hazafias ügy érdekében oda működni, hogy az

EGYENLŐSÉG

minél szélesebb körökbe jusson el.

Minden lap hatása az olvasó közönség nagyságától függ.

Az Egyenlőség előfizetési ára:

Egész évre házhoz küldve	8	frt.
Fél évre	4	„
Negyedévre	2	„

Butor	Első Budapesti butorbazár	Butor
Deák-utca 7. szám, 1. emelet.		
<p>Ajánlom a t. közönségnek dús felszerelésű raktáramat, asztalos- és kárpitos-munkákból, menyasszonyi kelengyék, szálodák, fürdők és irodák berendezésére a legegyszerűbb kivittől a legfinomabbig. Az országos kiállításra szekrények, állványok, asztalok és díszítési munkáknak készítését elvállalom és kívánatra mindenféle mintájú rajzokkal szolgálok. Raktárom túltömöttsége miatt régibb divatu butorok beszerzési áron alul adatnak el.</p>		
Eladás nagyban és kicsinyben.		
<p>Ajánlom még általánosan kedvelt szabadalmazott gyermek-pólya-szekrényeimet fürdő berendezéssel. Elvállalom továbbá mindenemű munkát magánlakásokban, ugymint szőnyegek kifosztását, tükrök és képek elhelyezését. — Minta-könyvem — új rajzokkal — 1 frt betét mellett, esetleg butor-bevásárlásnál ingyen adatik.</p>		
FRANKL B.		
Butor	Deák-utca 7. sz. I. emelet. Alapított 1832-ben.	Butor

Értesítés.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek tudomására hozni, hogy a Ferencz-József tér 5. sz. a. lévő nyomdaüzletet f. é. október elsején átvettem s a legújabb és leg-tökéletesebb felszerelvények beszerzése folytán, abba a helyzetbe jutottam, hogy minden versenyt kizáró olcsó árak mellett, mindennemű nyomtatványt a legegánsabban kiállithatok. Kiváló tisztelettel

Szigeti Márton
könyvnyomdatulajdonos
(Budapest, Ferencz József-tér 5. sz.)

